

సన్నిధి కనిపించుటచే ఈ క్షేత్రమునకు జ్ఞానమండపము అని పేరు కలిగెను.

శ్రీరఙ్గమునకు - భోగమణ్డపము. తిరుమలకు - పుష్పమణ్డపము.

శ్రీ విష్ణుకళ్ళికి - త్యాగమణ్డపము. మేల్కోటకు - జ్ఞానమణ్డపము. అని పెద్దలు చెప్పదురు.

శ్రీరఙ్గమున ఆ కాలములో ఒక గోజుకు 366 పల్లభియ్యము తళిగెలయి అంశ అగుచుండినదట అందుచే భోగమణ్డపము అని పేరు. ఇంకొక కారణము కూడా కలదు. భోగి అని సర్పమునకు పేరు. అందులో పడుకున్నవారు కావున భోగశయనము అనియూ శ్రీరఙ్గమునకు భోగమండపము అనియు పేరు కల్గెను. తిరుమలలో పుష్పములు ఎక్కువగా పుష్పించుటచేతనూ శివ్దపూ మగిళాం తిరువేంగడం అనియూ, నమ్మాళ్వారులు పుష్పకై జ్యోర్యము చేయ వలెనని ఆశించినందువలననూ, కురుమ్మరుత్తనంబి బంకమన్నుతో మల్లమొగ్గచేసి తన ఇంటిగూటిలోగల శ్రీవారి విగ్రహమునకు పుష్పమువుచిన ఆ పుష్పము తిరుమలపైవున్న శ్రీవారు తన పాద ములనద్దకు చేర్చుకొనుటచేతనూ, పుష్పమణ్డపము అని పేరు వచ్చెను.

శ్రీ విష్ణుకళ్ళిలో శ్రీ వరదరాజస్వామి, శ్రీ రామానుజుల వారిని శ్రీరఙ్గనాథుని కిచ్చుటచేత స్వామిని త్యాగముచేసినందులకు త్యాగమండపము అనియూ పేరు కలిగెను. భోగ, పుష్ప, త్యాగ, జ్ఞానమణ్డపంగళిత నడై, వడై, కొడై, ముడిగళుకేత్తం అని నాయింతురు. అనగా భోగమండపము, (శ్రీరంగం)న వయ్యార నడక సింహ, గజ, శార్దూల, వృషభ, సర్పగతులు గల నడకలు మరి ఏ క్షేత్రమున లేదు. కావున నడై కేత్తం.

తిరుమలలో వడవలే మరెక్కడలేదు. కనుక వడై కేత్తం.

కళ్ళిలో గొడుగులు 22 జానలు ఇంత వెడల్పుగల గొడుగులు మరెక్కడ సమర్పించరు. కావున కొడైక్కే. త్తం.

మేల్కోట శైల్వపిళ్ళై గల వైరముడి కిరీటము వలే, ఇతర లోకములనుండి వచ్చిన కిరీటములు మరెవరికి లేనందున ముడిక్కే. త్తం అని సాయించురు. కనుక ఈ 4 దివ్యదేశములను కలిపి ఒక మజ్జళ శ్లోకమును సాయించిరి.

(శ్రీ) రజమజ్జళనిధిం కరుణానివాసం

(శ్రీ) వేక్కటాది శిఖరాలయ కాళమేఘం ,

(శ్రీ) హస్తీశైల శిఖరోజ్వల పారిజాతం

(శ్రీ) శం నమామి శిరసా యదుశైలదీపం॥

ఈ 4 దివ్యదేశములను కలిపి ఎందులకు ఒకటిగా శ్లోకమును సాయించి రసగా (శ్రీ)రంగమున (శ్రీ) రజనాథుడు, తిరుమల (శ్రీ)నివాసులు, కళ్ళి వరదరాజస్వామి అని పేర్లున్నప్పటికి వీరు ముగ్గురు (శ్రీ)మన్నారాయణ అంశములే అని తెలియుటకు తిరునారాయణపురం నారణనులను ఒకటిగా చేర్చి సాయించిరి అని పెద్దల నిర్వాహకము.

దక్షిణ బదరీ వైభవం

వ్యాసాదిమహామునులు (శ్రీ) బదరీనారాయణుని సేవించి 6 మాసములు మాత్రమే మీసేవ అగుచున్నది మిగతా 6 మాసములు మాకు మీ సేవ లేకున్నది. అట్లు కాకుండ ఎపుడు మాకు సేవ అగుటకు ఏదైనా దారి చెప్పవలసింది. అని ప్రార్థించిరి. అందులకు (శ్రీ) బదరీనారాయణులు శాండిల్యమహర్షి వేదాది అను చోట నాసేవకై తపస్సు గావింపగా వారికి, ప్రత్యక్షమైతిని. ఇప్పటికి అచట విగ్రహమున సేవసాయించుచున్నాను. అచట లక్ష్మీద్వయమంత్రము ఉపదేశము చేసితిని. కావున బదరీలక్ష్మీనారాయణులు అని పేరుతో వున్నాను. కావున మీరు మిగతా 6 మాసములు అక్కడ వుండి నన్ను సేవించండి ఇక్కడ వేధములు 4 నూ ఎలా కొండల ధూపము

గను ధారగనూ వున్నదో అక్కడనూ కొండగను కొలను రూపము గనూ వున్నది దత్తాత్రేయమహర్షి తపస్సుగావించి వేదములను పఠించి సన్యాసము పుచ్చుకొన్న స్థలం, కావున అచట వున్న మీకు నా సేవ లభించును. అంతియేగాక ఇంతదూరము నావద్దను రాను వీలుకాని వారు అచట సేవించిననూ నన్ను సేవించినట్లే అని సాయిం చిరి. కావున శ్రీ బదరీకాశ్రమము వెళ్ళుటకు వీలుకాని వారు తిరు నారాయణపురమున దక్షిణ బదరీ లక్ష్మీనారాయణులను సేవించిన చాలును అని పెద్దల నిర్ణయం.

ఈ చిత్రము కడపటి అట్ట లోపలిపేజిలో క్రింద వున్నది. సేవించ వలసినది. ఈ చిత్రముపైగా కొండపై నున్న నరసింహస్వామి చిత్రము వున్నది సేవించేది.

దేవాలయ నిర్మాణము

తిరునారాయణ పెరుమాళ్ సన్నిధి కి ప్రాకారములు కలిగి వున్నవి. ఈ మూడు ప్రాకారములకు సన్నిధి చుట్టూ వున్న మండప ప్రాకారమునకు కలిపే మొత్తం 551 స్తంభములున్నవి. వాటిక్రింద భూమిలో దీనికి పునాది స్థానములో మరొక 551 స్తంభములున్నవి. మొత్తం 1102 స్తంభములు ఈ ప్రాకారమును రాజపుడయార్ సుమారు 700 సంవత్సరముల మునుపు కట్టించిరట. మైసూరు మహా రాజులందరూ శ్రీ విష్ణుభక్తులు. అందుచే పూర్వుల అభిప్రాయము తెలుసుకొని 1102 స్తంభములతో సన్నిధి చుట్టు మండపం కట్టి యున్నారు. ఇందులకు కారణమేమనగా తిరువాయ్ మొఱి 1102 పాశురములతో కూడి వున్నది. ఆ ప్రబంధకారణముగా కట్టిరి. సన్నిధిలో ప్రాకారా ప్రదక్షిణముగా వెళ్ళినచో ముమ్మడికృష్ణ రాజపుడయార్ విగ్రహము, ఆయన భార్యలు 4 నూ విగ్రహరూప ములో వున్నారు. ప్రతిదినం రెండు వేళలలో పెరుమాళ్ళ మాతెత్తిర్థం ప్రసాదం మేళతాళములతో రాజమర్యాదలతో అర్చక పరిచారకులు సన్నిధి ఆ ప్రాకార ప్రదక్షిణముగా వచ్చి సమర్పింతురు. దీనికి

ప్రక్కన తిరుమడపళ్ళి ప్రసాదములు తళిగచేయు గది ప్రసాదముల పట్టెడ; బావి, కడపటగా పరమపదనాదన్ సన్నిధి; శ్రీ వైష్ణవులు ఎవరు ఆచార్య తిరువడి చెందిననూ ఈ పరమనాథన్ సన్నిధి నుండి మాత్రం పరివట్టం తీర్థం తీసుకొనివెళ్ళుదురు. కారణమేమనగా పరమ పదం నుండి వారలకు మర్యాద వచ్చినట్లు భావన; చక్రతాత్పర్యుల సన్నిధి. చాల గొప్ప వరప్రసాది.

ప్రక్కన తిరుక్కచ్చినంభి సన్నిధి; శ్రీ ఆజ్ఞానేయుల సన్నిధి, ఆ కడపటగా శ్రీ యదుగిరి నాచ్చియారు మూలవర్లు; వీరు యదుగిరి యందుండుటచే వీరికి యదుగిరి నాచ్చియార్ అని పేరుకలెను. శ్రీ యదుగిరి నాచ్చియార్ ను ప్రతిష్ఠించినదే తాయార్లు అతిపూగ్రముగా వుండి తొండనూరు రాజైన శ్రీ విష్ణువర్ధనరాజుతో ఎదిరించిన రాజులను ఓడించుచూ ఆ వంశరాజులకు జయము కలిగించుచుండిరి. అంతట తిరునారాయణ పెరుమాళ్ ఏనుగరూపమున తాయార్లకు ఎదురుగా వేంచేసి నమస్కరించునట్లు నిలిచిరి. అంతట తాయార్లకు ఊగ్రము తగ్గి శాంతించిరి. అది మొదలు సౌమ్యనాయకి అని తిరు నామము ఏర్పడెను.

వుత్సవర్ కల్యాణితాయార్; శ్రీ శైల్వప్పిళ్ళైతో వీరికి కల్యాణ మగుటచే కల్యాణితాయార్. వీరు అవతరించిన నక్షత్రం పుబ్బ. కనుక ఇచట తనగ శ్రీ ఆణ్డాల్ విగ్రహం లేదు. శ్రీ ఆణ్డాళ్ళకు జరిగే వుత్సవాదులు పూరా శ్రీ కల్యాణి నాచ్చియారుకే జరుగును. వీరిని శ్రీ ఆణ్డాల్ అనే భావనతో వుండుటచే ఈ సన్నిధి ముందు మహా మణ్డపమున గోడలోని స్తంభములుకాక 30 స్తంభములు తిరుప్పావై జ్ఞాపకార్థముగా కట్టిరి. ఇందులో ప్రధాన పాశురముల తాత్పర్యములను విగ్రహరూపములతో చెక్కిరి. ప్రహ్లాద చరిత్ర శ్రీ రామాయణము శ్రీ కృష్ణలీలలు చెక్కివున్నారు. మారిమలై; కనైతరు; పుళ్ళిన్; మావాయ్; ఇవన్ని ప్రధానములు. ఇవిగాక ఈ మణ్డప మొదటి స్తంభములో పైగా ఏనుగు ముఖం ఎద్దు ముఖం కలిపి శరీరములు రెండుగా చెక్కివున్నారు. ఒక దేహం చేతితోమూసి మరొక దేహం

ప్రక్కన చూసిన శిల్పకళాకారుని నైపుణ్యం గోచరించును. ఈ మణ్డపమున కడపటికి ముందుగా మొళగాట్వార్ అని ఒక స్తంభమున వేంచేసియున్నారు. వీరు స్వామి శిష్యులు, వీరిని తప్పక సేవించవలెను. ఏలనగా వీరు ఒక రాజువద్ద యాచనకు వెళ్లిరి. ఆ రాజు శ్రీ వైష్ణవులకు ఇచట దానము ఇవ్వము అని చెప్పెను. అంతట వీరు తన భుజముపై వున్న కండువా తీసి పైకి ఎగురవైచి ఆనంద నర్తనముచేసిరి. ఎందులకనగా నన్ను శ్రీ వైష్ణవుడని ఒప్పుకున్నాడు కదా. ఇంతకంటేమించిన సన్మానము వేరే ఏమి కావలెను. అని ఆనంద పరవశులైరి. అటువంటి గొప్ప జ్ఞాని మొళగాట్వార్ అనుటకు అభిప్రాయము పచ్చి మిరపకాయవంటి తీక్షణ జ్ఞానం కలవారు అని అర్థం. ఇటువంటివారు కావున తప్పక సేవించవలెను. ఈ మణ్డపము కనీసము ఒక గంట కాలం అయిననూ నిదానముగా చూచిన మహా ఆనందము కలుగును.

శ్రీ తాయార్ సన్నిధిలో గల అర్థమణ్డమునందు శ్రీ సమ్మాత్వార్ (సంపెగ ఆత్వార్) నాథముని శ్రీ ఆశేవందార్ విగ్రహములు కలవు. మహామండపములో గజేంద్రవరదుని సన్నిధి. శ్రీ కూరత్తాత్వారుల సన్నిధి. ప్రక్కన శ్రీ భాష్యకారుల సన్నిధి కలవు. ఇచ్చట స్వామి మూలవిరాట్ (ఉపదేశ) జ్ఞానముద్రతోను, వుత్సవర్లు అంజలిముద్ర (సమస్కార) తోను వేంచేసియున్నారు.

శ్రీ భాష్యాది గ్రంథములను శిష్యులకు ఉపదేశము చేసియుండుటచే అందు నిమిత్తమై మూలవర్లు జ్ఞానముద్ర; తిరునారాయణప్పరుమాళ్ళకు తిరువారాదన చేసి వేదవిణ్ణాపం చేసియుండుటచే నమస్కరించునట్లు వుత్సవర్లు వేంచేసియున్నారు. మాఱన్ అడిపణిస్తువుయ్యవన్ అని సాయించినట్లు శ్రీ సమ్మాత్వారుల అసాధారణ చిహ్నమైన వకుళాభరణము (మగిళింపూమాలె) అనగా పొగడ పూలమాలెను ఈ స్వామి వుత్సవ తిరుమేనియందు చెక్కించియున్నారు. వీరి తిరుమేని సౌందర్యము పొగడ పూలమాలె, చేతిలో పవిత్రం. వెనుక చెట్లకొమ్మలు తగిలిన చారలు ఆ గాయపుమచ్చ

అన్ని సేవించవలెనంటే మాన తిరునక్షత్రము ఆరుద్రా నాటికి తిరు మంజన సమయమున అచటవున్న సేవించవచ్చును.

స్వామికి ఈ లోకములో 9 తిరుమేనిలకు గొప్ప చెప్పదురు. అందులో మూలవరులు, తానాన తిరుమేని తిరువరజంగ; తాను గన్దతిరుమేని వుత్సవర్లు శ్రీ పెరుంబూదూరు; తమరు గన్దతిరుమేని వుత్సవర్లు తిరునారాయణపురం అని ప్రసిద్ధి. స్వామికి విగ్రహం అని ఏర్పడినది మొదట తిరునారాయణ పురంలో అందులో ఇంకనూ ఈ మూర్తికి గొప్ప ఏమనగా స్వామి తన శక్తిని ఇందులో ఆవాహన చేసి తన చేతులార ప్రతిష్ఠించి మజ్గళా శాసనముచేసిన తిరుమేని కావున అన్నిటికంటే ఇదియే ప్రదానము. స్వామి గర్భగృహములో మూలవరులకు ఇరుప్రక్కల తలుపులందు కూరత్తావ్వాన్, మొదలి యాండాన్ వేంచేసి యున్నారు. గర్భగృహముందుగా అర్థమండపం వున్నది. ఇందులో గోడలోకాక ప్రత్యేకముగా 9 స్తంభములున్నవి. ఇవి స్వామి సాయించిన నవగ్రంథముల జ్ఞాపకార్థము కట్టినవి. ప్రక్కన యాగశాల వున్నది. బ్రహ్మోత్సవాదులలో ఇచట నిత్యము యాగము జరుగును. దానికి ప్రక్కన పిళ్లలోకాచార్యుల సన్నిధి కలదు. రాజగోపురం లోగా ఒక బలిపీఠం తదుపరి రెండవ ప్రాకారం ప్రారంభమున ఒక బలిపీఠం, ద్వజ స్తంభము కలదు. అచట సమస్కరించి లోనికి వెళ్లునపుడు ఎడమచేతి ప్రక్క వరనందిని శైల్వపిళ్లైను తన అంతఃపురములో శయ్యపై ఆడుకున్న చిత్రము చూడవలెను. చిత్రకళ జీవము వుట్టిపడును. చాల బాగున్నది. లోప్రాకారములో ఎడమ ప్రక్కన శైల్వపిళ్లై వుత్సవరుల సన్నిధి. వీరు మూలవరులతో గర్భగృహమున వుండక ప్రత్యేకముగా బయట మహామణపమున వేంచేసియున్నారు. ఎందులకనగా స్వామి ఎన్ శైల్వపిళ్లాయ్ అని పిలిచినపుడు చిన్నబిడ్డగా వచ్చుటచే తనూ, బీభినాంచారుల మంచంపై వేంచేసి యుండుటచేతనూ వీరిని మూలవరులతో కాక ప్రత్యేకముగా శయనాగారము గావించి బంగారు ఆసనముపై వేంచేపు చేసిరి. వీరు చిన్నబిడ్డలు. చలితో ఉదయం 6 గంటలకు లేవడము కష్టంగనుక

ఇచట 9 గంటలకు సన్నిధి తలుపులు తెరుచుదురు. రాత్రికి 9 గంటలకు సన్నిధి మూయుదురు. పగలు 11-30 to 5-00 మూసి యుండును. కాని భక్తాదులు యాత్రీకులు సేవించవచ్చినచో పగలు మాత్రం తలుపులు తెరిచి సేవింపజేయుదురు.

ఈ శైల్వపిల్లైకు గొప్ప ఏమనగా శ్రీరాములవారు, శ్రీకృష్ణులు ఇరువురుచే ఆరాదించబడ్డవారు. ఇంక ఏ విగ్రహం ఇరువురిచే ఆరాదించబడలేదు. శైల్వపిల్లై ఉభయనాచ్చిమారులలో, బీభినాంచియారులతో వేంచేసి యున్నారు. వీరికి కుడిప్రక్కన బలి బేరం, ఎడమ ప్రక్కన శ్రీ నర్తనకృష్ణులు వేంచేసియున్నారు. మరల తురుష్కులబాదచే శైల్వపిల్లైను మాణిక్యనహళ్ళి పూరి తెప్పకుళము (తెప్పోత్సవము జరిగే కోనేరు) నందు నీటి అడుగున వేంచేపుచేసియుండిరి అందుచే ఇప్పటికి ఆబురదవలన కలిగిన నలుపుచే తిరుమేని నల్లగా వుండును.

ద్వజస్తంభము ఎదురుగా తిరునారాయణులు వేంచేసి యున్నారు. ఈ మూర్తికి ఒడగల తెంగల కాకుండునట్లు తిరుమణ్ కాప్ప సమర్పించి యున్నారు. ముక్కుకొనవరకు వుండుటచే పాదము కలదని మన భావన. పాదమని ప్రత్యేకముగా లేనందున ఒడగల అని వారి భావన కలిగేటట్లు సమర్పించి యున్నారు. తిరువడిలో బీభినాంచార్లు, వేంచేసియున్నారు. స్వామిశిష్యులు అనన్తాచ్యార్ ఒకప్పుడు వారి స్వగ్రామమైన ఈ మేల్కోట ప్రక్కకువచ్చి వుండి తిరునారాయణపెరుమాళ్ళను సేవించిరి. ఆరోజు ఏకాదశిగా వుండెను. వీరు తిరుమలలో పుష్పకై జ్ఞాపకముచేసి శ్రీవారిని అనుభవించియుండుటచేత వీరికి తిరునారాయణుని సేవించుచుండగా శ్రీవారు జ్ఞాపికి వచ్చిరి. అంతట మనము ఇప్పుడు తిరుమలలో లేక పోతిమే అని తలంచిరి. వెంటనే తిరునారాయణులు పెద్దతిరుమణ్ కాప్పతోను వక్షస్థలమున ఇరుప్రక్కల లక్ష్మీలతోను సేవ సాయించిరి. ఆ జ్ఞాపకార్థము ఇప్పటికి ప్రతి ఏకాదశి సాయంత్రము 6 గం. పెద్దతిరుమణ్ కాప్పతో సేవ సాయింతురు. మూలవిరా

టుకు నిత్యము ఇరుప్రక్కల లక్ష్మీవిగ్రహములతో వేంచేసి యున్నారు. ప్రక్కన నిత్యతిరుమంజన బేరం (మూర్తి) వేంచేసి యున్నారు. సాలగ్రామముల హారములు, సకల ఆభరణములు ధరించి అద్భుతముగా సేవ సాయించుదురు. ఈ గర్భగృహమున కి దీపములు వెలుగుచుండును. దీనికి ఒక కారణం కలదు. ఆట్యార్ పాడల్ ప్రకాగము అడిచోచ్చిది, కటిజ్యోతి, ముడిచోచ్చిది అని. అందుచే భక్తులు ఆశ్రయించు స్థలం తిరువడిసేవకి ఒక దీపం అడిచోచ్చిది, భక్తులకు పురుషకారభూతయైన శ్రీ మహాలక్ష్మిని సేవించుటకై ఒక దీపం కడిచోచ్చిది. (కటిజ్యోతి) భగవన్మూర్తిస్థానము సేవించుటకై ఒక దీపం ముడిచోచ్చిది అని నిర్వాహకం; మరియొక నిర్వాహకము అకారవాచ్యమైన శ్రీమన్నారాయణు తిరుముఖం (కిరిటము, ముఖం) సేవకై ఆకారదీపం, తిరువక్షస్థలమున ఉకారవాచ్యమైన శ్రీ మహాలక్ష్మి సేవకై ఉకార దీపం; తిరువడిపాదములు వద్ద మకారవాచ్యమైన జీవాత్మలు ఆశ్రయించు స్థలమున సేవకై మకార దీపం. వీరిసన్నిధికి బయట ద్వారపాలకుల ప్రక్కన ఒక ప్రాకారం గలదు. దానికి తిరువణ్ణాళీ అని తిరునామం. ద్వారపాలకుని ప్రక్కన శ్రీ విషక్సేనులు, శ్రీనమ్మార్, తిరుమంగై ఆట్యారులు వేంచేసి యున్నారు.

శ్రీ శైల్వపిళ్ళై సన్నిధి ఎదురుగా మండపమున రాజపుడయార్ అను రాజు విగ్రహము చిన్నదిగా చెక్కి యున్నది. వీరికి ప్రతిదినం రెండువేళల మాలమర్యాద జరుగును.

ఈ సన్నిధిలో జరుగు వుత్సవముల వివరములు, శ్రీ శైల్వపిళ్ళైకు సంవత్సరమున కి బ్రహ్మోత్సవములు జరుగును. అందులో ప్రధానం శ్రీ శైల్వపిళ్ళై జన్మదినం వైరముడి బ్రహ్మోత్సవం రెండవది ఆషాఢమాసములో కృష్ణరాజముడి బ్రహ్మోత్సవం; మూడవది, కార్తికమాసములో రాజముడి బ్రహ్మోత్సవము ఈ మూడు వుత్సవములకు అంకురార్పణ, ద్వజారోహణ తీర్థవారి జరుగును.

వైరముడి బ్రహ్మోత్సవం

శ్రీ శైల్వపిఠైకి ప్రతి సంవత్సరము పంగుని నెల (మీన మాసం) మార్చి లేక ఏప్రిల్ లో వచ్చును.

కృత్తిక నక్షత్రమున అంకురార్పణం

రోహిణి కల్యాణోత్సవం.

1. మృగశిర ద్వజారోహణం.

ఉవయం

రాత్రి

1. సమర్థూపాల వాహనం

హంస వాహనం

2. తోళుక్కినియాన్

శేష

3. కల్యాణి తీర్థంనకు బంగారు పల్లకిలో కల్యాణి తాయారుతో వేంచేసి నాగవల్లి జరుపుట.

చంద్రప్రభ

4. తోళుక్కినియాన్

వైరముడిగరిలో గరుడవాహనంపై వైరముడితో సేవ. బంగారు పెద్ద గరుడవాహనం.

5. తోళుక్కినియాన్ లో ప్రహ్లాద పరిపాలనం శ్రీ సృసింహ స్వామి అలంకారం రాజముడితో సేవ.

6. తోళుక్కినియాన్.

సా. 5. గం. చిన్న గరుడవాహనంపై కల్యాణికి వేంచేసి గజేంద్రమోక్షం: కల్యాణి తాయారు, స్వామి కూడా వేంచేయుదురు. 7. గం. వసంతోత్సవం. 8. గం. గుప్తం వాహనం. 10. గం. ఏనుగు వాహనం.

7. తిరు త్తేరు 9 గం॥ పెరుమాళ్ సా. 3. గం. తాయారు సన్ని ఉభయనాచ్చిమాల్, కల్యాణి ధిలో తిరుమంజనం; రాత్రి పూల తాయార్, స్వామి అందరూ పల్లకి. తేరులో వేంచేయుదురు.
8. తోళ్ళుక్కినియాన్. సా. 4 గం. తెప్పోత్సవం 6 గం. డోలోత్సవం. 8. గం. శయనం. 10. గం. వేడుపరి.
9. 9 గం. పల్లకి; తిరుమంగై పరకాలమతంన 5 గం. పట్టాభి ఆళ్వారును పట్టుట తాయారు రామన్ అలంకారం కుత్తువాహ సన్నిధిలో మట్టయడి (ఈ సేవ నం. 6-30 గం. యాగశాల చాల బాగుండును, తప్పక 8-30 P. M. తిరువాయ్ మొట్టి సేవిం చ వ లె ను.) మధ్యా శాత్తు. మహా కుంభప్రోక్షణం. హ్నం 12-30 గం. వణ్ పు గళ్ నారణులకు తీర్థవారి.
10. సన్నిధి శుద్ధి పళ్ళుగవ్య ప్రాశనం, మూలవరులకు మహాభిషేకం; శైల్వప్పిల్వైకు. ఉభయనాచ్చి మారులకు కణ్ణన్, వాళ్ళ పుగళ్ నారణులకు, విష క్సేర్, నమ్మాళ్వార్లు, తిరుమంగై ఆళ్వార్లుకు స్వామికి తిరుమంజనం. రాత్రికి పుష్పయాగం. 7 P. M. ద్వాదశ ఆరాదనం, సప్త వరణంతిరువణ్ణాళిలో వేదగోష్టితో పొరప్పాడు 9 గం. 10 గం. హనుమంతవాహనం; రాత్రి 11-30 గ. వుత్సవరులు, మూలవరుల గర్భగృహప్రవేశం.
11. ఉదయం 8 గం. మూలవరుల సన్నిధిలో మూలవరులు వుత్సవరులకు చేరి విశ్వరూపం 10 గం. యదుగిరి నాచ్చియార్, కల్యాణితాయారుకు మహాభిషేకం. 10-30 గం. కొండపై శ్రీ వృసింహస్వామికి మహాభిషేకం. 12-30 గం. అన్నకూట వుత్సవం.

ఈ వ్రతస్సవమున 7 వ రోజు హరిజనులుకు ఆలయ ప్రవేశం
స్వామి వర్పించి. కారణమేమనగా సన్నిధిని కనుగొనుటకు, శైల్వ
పిల్లై తెచ్చునప్పుడు వీరు సహాయం చేసిరి. తేరు, 8 వ్రతస్సవం 9 వ
వ్రతస్సవం తీర్థవారి వరకు వచ్చుదురు. తీర్థవారి స్నానమయిన వెంటనే
వెళ్ళిపోదురు. ఈ మూడు రోజులు వారికి అనుమతించిరి.

ఈ మేల్కొట్టలో స్పర్శపావనం; తిరుమలలో తీర్థపావనం.
జగన్నాథమున ప్రసాద పావనం; అని పెద్దల నిర్ణయం.

చైత్రమాసం కొండైతిరునాళ్ 15 రోజులు జరుగును. కడపటి
రోజు సన్నిధి మిద్దైపై విశేషముగా జరుగును.

వైశాఖమాసం ద్రవిడ చైత్రమాసమైన మొదట శ్రీరామానుజ
స్వామి జన్మోత్సవము 10 రోజులు జరుగును. దీనిని శ్రీమాన్ జి. కె.
శ్రీనివాసయ్యంగార్ స్వామి జరిపింతురు.

మొదటి రోజు లడ్డువ్రతస్సవం చాల బాగుండును. ఈ 10
రోజులు రెండు వేళల పొరప్పాడు తిరుమంజనం, వేదం, నాలాయిరం
సేవ, మొత్తం 13 వాహనములు పొరప్పాడు జరుగును.

నరసింహ జయంతి వైయ్యాళి స్వామియందు కొండమీదున్న
శ్రీ శైల్వపిల్లై కల్యాణి తీర్థమునకు వేచేసి తిరుమంజనం నరసింహ
అలంకారం ప్రహ్లాద పరిపాలనం జరుగును. కొండపై శ్రీ నృసింహ
స్వామికి తిరుమంజనం, విశేష తిరువారాధన జరుగును.

శ్రీ శైల్వపిల్లైకు వసంతోత్సవం వైశాఖ శుద్ధ ఏకాదశి
ప్రారంభం.

శ్రీ నమ్మాళ్వారులకు వైయ్యాళి శుద్ధ షష్ఠి ప్రారంభించి 10
రోజులు జన్మోత్సవం.

శ్రీ శైల్వపిల్లైకు పల్లవ వ్రతస్సవం జేష్ఠ బహుళ శ్రవణం
ప్రారంభం. రోహిణికి పూర్తి 10 రోజులును శ్రీ స్వామి సన్నిధివద్ద

తిరుమంజనం, అలంకారం, తిరువారాధన, పురాణపఠనం, దివ్య ప్రబంధం, తాలాట్టు అన్నియూ జరుగును.

ఆషాఢమాసం చిత్తనక్షత్రమున శ్రీ సుదర్శన ఆఘ్వాలు జన్మోత్సవం రెండు రోజులు విశేషముగా జరుగును.

డోలోత్సవం - ఆషాఢశుద్ధ ఏకాదశికి ప్రారంభం. 5 రోజులు (ఉయ్యాల) జరుగును పౌర్ణమికి పూర్తి ఈడు పుత్సవం - ఆషాఢశుద్ధ ఏకాదశి ప్రారంభించి మణవాళ మహామునుల సన్నిధిలో శైల్వపిల్లై వేంచేసి తిరువాయ్ మొట్టి ఈడుముప్పతారాయరపడి వాఘ్వానం సేవ ప్రారంభం. మూలనక్షత్రమునకు శాత్తు.

దక్షిణాయన పుణ్యకాలం - ఆడినెల మొవటిరోజు శ్రీ శైల్వ పిల్లైకు తిరుమంజనం.

శ్రీ కృష్ణరాజముడి బ్రహ్మోత్సవం - ఆషాఢ కృష్ణ ద్వితీయ ప్రారంభం. కృష్ణరాజపుడయార్ జన్మదిన జ్ఞాపకార్థము జరుగును.

మొవటిరోజు ద్వజారోహణం మూలవరులకు అలక్కార తిరు మంజనం విశేషం. 4 వ రోజు శ్రీ శైల్వపిల్లైకు కృష్ణరాజముడి సమ ర్పింతురు. 9 వ రోజు తీర్థవారి ప్రతిదిశం వాహన పారప్పాడు.

తిరువాడిపూరం - ఆషాఢ బహుళ మృగశిర ప్రారంభం- 7 రోజులు. శ్రీ కల్యాణి నాచ్చియారులకు సన్నిధిలోనే రెండు వేళల పారప్పాడు. పల్లకి పుత్సవం. శ్రీ ఆణ్డాల్ విగ్రహం అని ప్రత్యేక ముగా లేదు తాయాన్లే ఆండాల్ అని భావము. కడపట శైల్వపిల్లై వేంచేసి శాత్తుమర.

శ్రీకృష్ణ జయంతి - ఆరాత్రికి శ్రీకృష్ణులకు తిరుమంజనం తిరు వారాధన జరుగును.

పవిత్రోత్సవం - బాద్రపదశుద్ధ ఏకాదశి ప్రారంభం 7 రోజులు జరుగును.

నవరాత్రి వుత్సవం - ఆశ్వీజ శుద్ధ ప్రథమ ప్రారంభం. 9 రోజులు శ్రీ కల్యాణి నాచ్చిమారులకు కొలువు, ప్రతిదినం పల్లకి వుత్సవం. పురాణపఠనం విజయదశమి - శ్రీ శైలవృష్టికై రాజ దర్బార్ అలంకారం జంబునవారి (గుట్టపువాహనం) తదుపరి తాయార్, పెరుమాళ్ ఎదురెదురుగా తిరువిధి పొరప్పాడు.

ఆశ్వీజమాసం - లేక కార్తికమాసం - అల్పిశినెల మణివాళి మహామునులకు జన్మోత్సవం 10 రోజులు నాలాయిరం సేవ కడపటి జన్మదినంనాటికి శ్రీ శైలవృష్టికై వేంచేసి పొరప్పాడు శాస్త్రుమరతీర్థం.

రాజముడి వుత్సవం - రాజపుడయార్ తన జన్మదినమునకై ఏర్పాటు చేసిన 3 వ బ్రహ్మోత్సవం.

4 వ రోజు గండబేరుండ వదకం పద్మపరం రాజముడి సమ ర్పించుదురు. అష్టతీర్థములకు కై శివకాదశి - కై శివపురాణపఠనం; ద్వాదశికి బృందావనమంతపమున విశేషతిరువారాదనం.

కార్తికదీపం - కార్తిక పౌర్ణమి దీపోత్సవం. చొక్కాణి కాల్పుట.

తిరుమంగై ఆఱ్ఱారులకు 10 రోజులు వుత్సవం. కృత్తిక నక్షత్రం శాస్త్రుమర.

దమర్నాసం - మార్గళినెల 30 రోజులు విశేషం వైకుంఠ ఏకాదశి విశేషతిరువారాదనం.

రావత్తు వుత్సవం - జనవరి 4న ప్రారంభం. 10 రోజులు నాలాయిర దివ్య ప్రబంధం సేవ ఆఱ్ఱారు ఆచార్యులకు అరుళప్పాడు. కడపటి భోగి రోజున సమ్మాభ్యుక్త పరమపదోత్సవం విశేషముగా జరుగును.

సంక్రాంతి:- ఉత్తరాయణ పుణ్యకాల శ్రీ శైలవృష్టికై శ్రీ కల్యాణి ఆఱ్ఱారాచార్యుల కందరికి విశేష తిరుమంజనం పొరప్పాడు.

కనువుత్సవం - తిరుమంజనం, కల్యాణం ఉభయ నాచ్చి మారులు సజ్జెహట్టి తిరుమాళిగె బావిలో కొన్నాళ్ళున్నందున తల్లి గారిల్లు అని భావన, అచటకు వెళ్ళి పసుపుకుంకుమ తీసుకొని వచ్చుట పెరుమాళ్ళకు ఉభయ నాచ్చిమారులకు సంవాదం చాల బాగుండును.

పుట్టోత్సవం - ద్రవిడ తైపునర్వసు తిరునారాయణ పెరు మాళ్ను ప్రతిష్ఠించినరోజు.

వంగిపురం నంబి మఠంవారు ఈ వుత్సవం జరిపింతురు. ఆ కాలములో మొదట స్వామి తిరువారాదన 3 రోజులు చేసినందున ఆప్రకారం ఆనాటికి శ్రీ రామానుజులవారి దివ్యమజ్గళ విగ్రహం తమరుగన్గ తిరు మేనిని తిరునారాయణ పెరుమాళ్ గర్భగృహమున వేంచేపు చేయుదురు. ఆరాత్రి పూరా అచటనే వుండును.

రథసప్తమి - సూర్యప్రభ పొరపాడు ఉదయం 7 గం.లకు జరుగును.

ఢిల్లి వుత్సవం - శ్రీ శైలవృత్తిని స్వామి తీసుకొని వచ్చిన దినం.

తెప్పోత్సవం - పంగుని అమావాస్య నుండి 3 రోజులు జరుగును.

ఉగాది - తిరుమంజనం, సాయంత్రం స్వామికి శైలవృత్తి పచ్చాబ్జపఠనం, తిరువారాదన జరుగును.

శ్రీరామనవమి - శ్రీ శైలవృత్తి కల్యాణిత్థిర్థమున నీతా రణ్యక్షేత్రమునకు వేంచేయుదురు. అచట శ్రీ శైలవృత్తికు శ్రీరా ములవానికి తిరుమంజనం జరుగును.

ప్రతినెల పచ్చపర్వ వుత్సవము - హస్తనక్షత్రం, రెండు ద్వాదశిలు. అమావాస్య మాస ప్రవేశం, ఈ 5 రోజులు తిరుమం జనం జరుగును. ప్రతి ఏకాదశికి శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి అలం

కారము శ్రీ నాచ్చియార్ తిరుమొట్టి పారాయణం ప్రతిపుబ్బ నక్షత్రమున - కల్యాణి తాయార్లకు తిరుమంజనం ఆలంకారం.

ప్రతి శుక్రవారం రాత్రి 8 గం. శ్రీ శైల్వసిల్వై తాయార్ సన్నిధికి వేంచేసి తిరువారాదనం జరుగును.

ప్రతిదినం 9 గం. తీర్థం వచ్చును. అది మొదలు 11-00 గంటలవరకు తిరువారాదనం శాస్త్రమర తీర్థం.

రాత్రి 7 గం. నుండి 9 గం. తిరువారాధనం జరుగును. పగలువేళలలో యాత్రీకులు అర్చకులను ప్రార్థించిన పెరుమాళ్ళు సేవ సాయింతురు.

అష్టతీర్థముల మహాత్మ్యం

కల్యాణి తీర్థం :-

ఒకప్పుడు బ్రాహ్మణుడు కాశీక్షేత్రమున గంగలో స్నానం చేయుటకు కుటుంభ సమేతముగ వెళ్ళెను. అతని కంటికి గంగనది కనపడలేదు. గంగ ఎక్కడ అని అచటివారి నడిగెను. వారు నీ ఎదురుగానే వున్నదే మమ్మల్నెందుకు అడుగుచున్నావు అని అనిరి. అయ్యో మా కంటికి కనపడలేదే అని చింతించిరి.

అంతట గంగ ఒక కన్యరూపముగ వీరికి కనపడి ఓ బ్రాహ్మణ సీవు కల్యాణి నదిలో స్నానం చేసితివా అని అడిగెను.

ఆ పేరు కూడా వినలేదు. ఇంక స్నాన మెక్కడ చేసేది అని చెప్పెను. అంతట కన్య (గంగ) “యాదవగిరి దక్షిణమునవున్నది. మొదట అచటకు పోయి కల్యాణి తీర్థంన స్నానమాచరించి మరల నీవు కాశికి వస్తే నీకు గంగ కనుబడును. గంగాస్నాన మాచరించ వచ్చును అని పల్కెను. అప్పుడు బ్రాహ్మణుడు ఈ ముసలితనమున అంతదూరం వెళ్ళి తిరిగి ఇచటకు రాలేను అనెను. అప్పుడు గంగ ఆలాగయితే ఇప్పుడు గంగ కనపడును. అందులో నీవు 3 పర్యాయ

ములు కల్యాణి కల్యాణి కల్యాణి అని స్మరించుచూ మునుగవలసింది. పాల్గుణ మాసమున నేను (గంగ) ఆ కల్యాణి యందు నివసించుదును. అందుచే నీరు తెలుపురంగుగా వుండును.” అని చెప్పి ఆకస్య (గంగ) అంతర్దానమయ్యెను. అలాగే అని బ్రాహ్మణుడు సకటుంబసమేతముగా గంగాలో 3 పర్యాయములు మునిగెను. మూడవ పర్యాయము మునిగి లేచిన వెంటనే తన చుట్టు ముందు చూచిన స్థలం కాని కనపడలేదు. వేరే స్థలముగా వున్నదే ఇది ఏ వూరు అని అడుగగా ఆ గట్టున వున్నవారు ఇది యాదవగిరి ఈ తీర్థము కల్యాణి అని చెప్పిరి. ఆ బ్రాహ్మణుడు అమితాశ్చర్యము చెంది ఎక్కడ గంగాన్నానం. ఎక్కడి కల్యాణితీర్థఘట్టం, అని మహదానందము చెంది తిరునారాయణుని సేవించి ఈ శ్రీయఃపతిమన యందు ఇంతదయ గలిగి రప్పించుకొన్నాడు గదా అని తలంచి ఆనందపరవశుడై ఇచటనే నివసించు యుండిరి.

1. వైకృణ్ణగంగ :- శ్రీయఃపతి త్రివిక్రమావతార సమయమున తన ఎడమపాదమును సత్యలోకము వరకు కొలుచుటకు వెళ్ళినది. అపుడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మ త్రివిక్రమును పాదమును మందాకిని అను గంగ తీర్థముతో (కడిగెను) ప్రత్యక్షము చేసెను. అదే సమయమున నిత్యము క్తులు (శ్రీ) వైకృణ్ణము నుండి విరిజానదితీర్థముతో పాదప్రత్యక్షణ చేసిరి. అందుచే ఆమందాకిని గంగా, విరిజానదితీర్థం రెండు ఒకటిగా ఈ భూలోకమున ఈ త్మేత్రమున పడెను. అందుచే దీనికి వైకృణ్ణ గంగా అని పేరు కల్గెను.

2. నారాయణ తీర్థం :- ఇచట (శ్రీ) విష్ణుచిత్తులు స్నానాది అనుష్ఠానాదులు కావించిరి.

3. మైత్రేయ తీర్థం :- ఇచట పరాశరమహర్షి మైత్రేయ మహర్షికి (శ్రీ) విష్ణు పురాణం ఉపదేశం చేసిరి. కావున దీనికి మైత్రేయ తీర్థం అని పేరు వచ్చెను.

4. యాదవనది:- ఈ త్రేతమునకు వాయవ్యదిశగా ఈ నది ప్రవహించుచున్నది. ఇచట యదుకుల వంశస్థుడైన యాదవేంద్ర మహారాజు ఈ నది ఒడ్డున హతయోగము చేసి ఇంద్రపదవి పొందెను. అందుచే అచట ఒక సరస్సు వున్నదానికి యాదవసరస్సు అని, నదికి యాదవనది అని పేరు వచ్చెను.

5. వేదపుష్కరిణి:- త్రేతాయుగమున త్రిమూర్తులు ఒకటిగా కూడి దత్తాత్రేయ మహర్షిగా అవతరించి 4 వేదములను పురుషులుగా అవతరింపజేసి వారిని శిష్యులుగా జేసుకొని వారితో కలిసి వేదమును పారాయణం చేసిరి. ఆ వేదఘోషచే అచట తీర్థం ఆవిర్భవించెను. అందుచే వేదతీర్థం అని పేరు కల్గెను. స్వామి ఎంబెరు మానారులు మేల్కోటకు వేంచేసినపుడు మొదటగా ఈ వేదపుష్కరిణి యందు తీర్థమాడి నూతనకావి వేష్టువులు దరించిరిని చరిత్రయందు తెలియుచున్నది.

6. దర్భతీర్థం:- శాండిల్యమహర్షి పాంచరాత్ర ప్రమాణముగా (శ్రీ) వైష్ణవ బ్రాహ్మణులకు వైచిత్ర్యదీయారాదన గావించిరి.

7. (పలాశతీర్థం) పతితపావన తీర్థం:- త్రిశంకు మహారాజు స్వర్గప్రవేశమునకై విశ్వామిత్రమహర్షి, యాగముచేయునపుడు వసిష్ఠపుత్రులును చండాళులుగా కావలెనని శపించిరి. వారు ఈ పలాశతీర్థ ప్రభావము విని ఇచట స్నానం చేసి చండాళత్వమును తొలగించుకొనిరి. అందుచే అది మొదలు దీనికి పతిత పావన తీర్థం అని పేరు కల్గెను.

8. పద్మతీర్థం: ఈ తీర్థమునగల తామరపుష్పములను సనత్ కుమారులు తిరునారాయణ పెరుమాళ్ళకు సమర్పించి అర్పించినందుచే పద్మతీర్థం అని పేరు వచ్చెను.

ఎంగళావార్ వారు రచించిన (శ్రీ) రామానుజ చరిత్రను కన్నడమున అనువాదము చేసిన చిక్ ఉపాధ్యాయ రచన నుండి తిరునారాయణపురం సన్నిధి అరయర్ స్వామి కుమారులైన (శ్రీ)

రామశర్మస్వామి అరయర్ స్వామి సేకరించిన శ్లోకం. ఈ క్రింది శ్లోకమున తిరునారాయణపురము నందలి మూర్తులు అన్నిటిని సాయించి యున్నారు. ప్రతినిత్యం అందరూ సేవించవలెను.

శ్లో॥ ఆరుహ్యమల యాదవాద్రి శిఖరం, కల్యాణతీర్థే తథా
స్నాత్వా లక్ష్మణ యోగినః పదయుగం, నత్వా చ చక్రేశ్వరం।
స్తుత్వా శ్రీమదుశైల వీరరమణీం, నుత్వా చ సంపత్ సుతం
పశ్యేయం యదికిం తపః పలమిదం, నారాయణం శ్రీహరిమ్॥.

ఇంతటి మహత్వం గల ఈ తేత్రమును, తీర్థములను దివ్య మజ్జ శి విగ్రహములను ఎల్లరూ సేవించి తరించవలసినదిగా మా గోష్ఠి ప్రార్థించుచున్నాము.

నారాయణచలోత్తుజ్జ శృజ్జాశృజ్జార మూర్తయే ।

రామానుజార్య పుత్రాయ సంపత్ పుత్రాయ మజ్జశం ।

ఎంబెరుమాన్ తిరువడిగళి శరణం. సర్వం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

Phone: { Off. 36877
Resi. 21221

T. G. R. & Co.,

Direct Importers:

HARDWARE MERCHANTS

38, Venkatachala Mudali Street, MADRAS-600 003.

Dealers in:

**Building Door & Window Fittings, Carpentry Tools, Saws
Etc., and Bolts & Nuts.**

Authorised Stockists for:

**G K W make NUTTLEFOLD Steel & Brass Wood Screws,
Sheet Metal Screws, Machine Screws Tinmen Rivets etc.,
Golden Hinges, Mowjee Hinges, S. V. I. Hand Saws,
Hindustan Files J. K. Files WASP, Three Star Hacksaw
Blades TEPCO TOOLS & PENTAGAN Sheet, Metal
Screws etc.**

Manufacturers of:

**Brass, Steel Window & Door Fittings, Iron oxidised
Aldrops, Tower Bolts etc.**